

Komentář k základním výsledkům SLDB 2021 v Jihočeském kraji

Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2021 jsou opět zpracovány podle místa obvyklého pobytu sčítaných osob. Údaje tak jsou srovnatelné se sčítáním v roce 2011, ale možnosti srovnávání s předchozími sčítáními jsou omezené.

Místo obvyklého pobytu je definováno jako místo, kde osoba převážně pobývá, tráví dobu svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost, a kde je členem konkrétní domácnosti. Pro zahrnutí osoby do obvykle bydlícího obyvatelstva České republiky je rozhodující kritérium délky pobytu nejméně 12 měsíců, příp. úmysl dlouhodobého pobytu.

Výsledky sčítání 1961 až 2001 byly zpracovány **podle místa registrovaného pobytu**, tedy podle pobytu úředně hlášeného (dříve označovaného jako trvalý), a to bez ohledu na to, kde občan skutečně bydlel nebo kde byl sečten.

Obyvatelstvo

K rozhodnému okamžiku Sčítání lidu, domů a bytů 2021, který připadl na půlnoc z 26. března 2021, mělo **obvyklý pobyt v Jihočeském kraji celkem 631 803 osob**, mezi nimiž nepatrně převažovaly ženy (50,6 %). Na celkovém počtu obyvatel Česka se kraj podílel 6 %. Naprostá většina obyvatel (92,2 %) měla registrovaný pobyt v obci, kde také obvykle pobývala.

Pro Jihočeský kraj je typická rozdrobená sídelní struktura, což dokazuje nadprůměrný počet nejmenších obcí. V době sčítání zde bylo 235 obcí do 200 obyvatel (včetně Vojenského újezdu Boletice, kde od roku 2016 nežijí žádní lidé). Tyto malé obce se na celkovém počtu obcí v kraji podílely 37,7 %, přesto v nich obvykle žilo pouze 4,3 % Jihočechem. Nejmenší obcí byly Minice na Písecku, které měly v rozhodném okamžiku sčítání 25 obvykle bydlících obyvatel. Méně než 50 obyvatel mělo dalších 18 obcí, z nichž většina byla na Strakonicku.

Nejvíce obyvatel obvykle pobývalo ve velkých městech, jen v samotném krajském městě to bylo 15,1 % obyvatel kraje. Ve zbylých šesti okresních městech žilo dalších 20,3 % Jihočechem. Početnou skupinou byly také obce od 2 do 5 tisíc obyvatel, které se na celkovém počtu obyvatel kraje podílely 15,8 % (žilo v nich více než 100 tisíc osob). Do této skupiny patřila např. města Bechyně, Protivín a Lišov, ale i rychle rostoucí obce v těsné blízkosti krajského města (Srubec, Dobrá Voda u Českých Budějovic, Litvínovice, Kamenný Újezd, Včelná a další).

Necelá polovina obyvatel kraje (47,9 %) žila v době sčítání v obci, kde měla své první bydliště po narození. Podíl **rodáků** rostl s velikostí obce, v menších obcích (do 2 tisíc obyvatel) se pohyboval pod 45 %, naopak ve městech mezi 20 a 50 tisíci obyvateli podíl rodáků přesáhl 52 %. Nejvíce osob žijících v obci, kde měly své první bydliště, vykázal okres Jindřichův Hradec (49,7 %), nejmenší podíl rodáků uvedl okres Český Krumlov (45,8 %). Výraznější rozdíly je možno vysledovat mezi jednotlivými správními obvody ORP, kde rozdíl přesáhl 10 p. b. Průměr kraje vysoko přesáhl správní obvod ORP Dačice, kde podíl rodáků činil 54,5 %, naopak na Kaplicku činil pouze necelých 44 %.

Naprostá většina obyvatel Jihočeského kraje uvedla do sčítacího formuláře **státní občanství** České republiky (96,9 %), osob s cizím státním občanstvím bylo více než 19 tisíc a jejich podíl činil 3,0 %. Rozdíly v podílu cizinců na obvykle bydlícím obyvatelstvu byly mezikrajským srovnáním výrazné. V Praze dosáhl podíl osob s cizím státním občanstvím téměř 14 %, naopak v Olomouckém kraji se cizinci na obyvatelstvu podíleli pouze 1,7 %. Na jihu Čech byli nejčastěji zastoupeni občané Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu. V regionálním pohledu podíl cizinců stoupal s velikostí obce. Zatímco v těch nejmenších se pohyboval pod hranicí 2 %, v krajském městě mělo cizí státní občanství 5 % obyvatel. Největší zastoupení cizinců uvedl okres Český Krumlov (4,5 %), nejméně cizinců uvedlo svůj pobyt v okrese Jindřichův Hradec (2,1 %). V rámci SO ORP byl podíl cizích státních příslušníků nejvyšší na Kaplicku (6,8 %) a Vodňansku (5,8 %), nejnižší na Dačicku (1,0 %)

Trendy demografického vývoje potvrzují i výsledky SLDB 2021. Porovnáme-li poslední dva cenzy, je zřejmé, že i jihočeská populace stárne, a to se odráží ve **věkové struktuře obyvatel**. Na úkor osob v produktivním věku přibýlo seniorů a mírně se zvýšil také počet dětí.

V rozhodný okamžik sčítání žilo v Jihočeském kraji více než 100 tis. dětí do 15 let, jejich počet však byl o 33 tis. nižší než počet osob ve věku 65 a více let. Na 100 dětí tak připadalo téměř 133 seniorů, což bylo zhruba o 6 seniorů více než v rámci celé ČR, kde **index stáří** dosáhl hodnoty 127,0. Ve všech krajích již převažovali senioři nad dětmi, nejvyrovnanější poměr uvedl kraj Středočeský, v němž na 100 dětí připadalo 105 seniorů.

Výrazné rozdíly byly mezi jihočeskými okresy, ačkoli ve všech již senioři převládali nad dětskou kategorií. Příznivější situace byla v okresech Český Krumlov a České Budějovice, kde se počet seniorů na 100 dětí pohyboval okolo 118. Naopak na Písecku a Jindřichohradecku již na 100 dětí připadalo více než 150 seniorů. Také v detailnějším pohledu (na úrovni SO ORP) převažovali ve všech správních obvodech senioři, přičemž rozpětí bylo ještě širší. Hodnoty indexu stáří se pohybovaly od 111 na Kaplicku do 180 ve správním obvodu ORP Milevsko.

Výrazné rozdíly lze také vysledovat v rámci celého kraje při porovnání zastoupení **mužů a žen** podle věku. Byť v mladších věkových skupinách převažují chlapci, kterých se dlouhodobě rodí více než dívek, směrem ke starším skupinám dochází k vyrovnání a mezi seniory již výrazně dominují ženy, jež se dožívají vyššího věku. Na 100 dívek do 14 let připadalo více než 154 seniorek, naopak u mužů byl index stáří vyrovnanější, na 100 chlapců mladších 15 let připadalo zhruba 113 mužů starších 65 let.

Nejvyšší podíl dětí do 14 let byl v obcích od 500 do 999 obyvatel (17,4 %), zde se jednalo zejména o obce v okolí velkých měst, kde probíhá rozsáhlá bytová výstavba a stěhují se tam převážně rodiny s dětmi. Senioři měli největší zastoupení ve městech s 5 až 10 tisíci obyvateli (23,0 %), ale i v malých obcích do 199 obyvatel (22,6 %), a poněkud překvapivě také v okresních městech (22,6 %).

Podle **rodinného stavu** byla situace u mužů a žen odlišná. V rámci kraje převažovala v populaci **mužů** skupina svobodných (46,2 %), významně byli zastoupeni i muži ženatí (40,1 %), byť se jejich podíl oproti SLDB 2011 snížil o 4,2 p. b. U **žen** měly převahu vdané (38,9 %) nad svobodnými (36,5 %). U obou pohlaví došlo k nárůstu podílu svobodných osob oproti sčítání 2011 shodně o 2,2 p. b. Rozvedení se u mužů i žen podíleli na počtu obyvatel z více než 10 %, přičemž rozvedených žen bylo více. Ovdovělých žen bylo sečteno téměř pětkrát více než ovdovělých mužů. V kraji se sečetlo také 111 mužů a 98 žen, kteří žili v registrovaném partnerství.

V nejmenších obcích kraje (do 199 obyvatel) byl zaznamenán nejvyšší podíl sezdáných a ovdovělých osob, nejvíce svobodných a rozvedených bylo naopak v největších sídlech, ať už se jednalo o krajské město nebo města okresní. Nejvíce sezdáných osob žilo na území okresu Tábor, na Českokrumlovsku se sečetlo nejvíce svobodných a rozvedených mužů, zatímco svobodné a rozvedené ženy dosáhly nejvyššího podílu na Českobudějovicku. Nejvyšší podíl vdovců uvedl okres Strakonice, nejvíce vdov žilo na Písecku.

Na území Jihočeského kraje žilo v době sčítání 2021 celkem 530 545 osob starších 15 let, které do sčítacích formulářů uváděly **nejvyšší dosažené vzdělání**. Necelých 6 % osob tuto položku nevyplnilo, jejich vzdělání tak zůstalo nezjištěno. Nejpočetnější skupinu v kraji tvořili lidé se středním vzděláním včetně vyučení (bez maturity), kterých byla více než třetina. V těsném závěsu (31,0 %) byli lidé, kteří jako své nejvyšší dosažené vzdělání uvedli maturitu (včetně pomaturitního a nástavbového vzdělání). Vysokoškolsky vzdělaných Jihočechů bylo 15,1 %, z nichž téměř tři čtvrtiny absolvovali magisterskou formu studia. Přestože vzdělanost populace rostla, více než 13 % obyvatel uvedlo jako nejvyšší dosažené základní vzdělání (včetně neukončeného), nebo byli úplně bez vzdělání. Dalších téměř 30 tis. osob své vzdělání nevyplnilo.

V porovnání s průměrem za celou Českou republiku žilo v Jihočeském kraji méně vysokoškolsky vzdělaných obyvatel (-2,5 p. b.), osob se středním vzděláním včetně vyučení (bez maturity) naopak bylo více (+2,5 p. b.). Nejvyšší podíl vysokoškoláků na obyvatelstvu ve věku 15 a více let uvedla Praha a Jihomoravský kraj.

Oproti SLDB 2011 na jihu Čech znatelně vzrostl podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel (+4,2 p. b.), naopak k poměrně výraznému poklesu došlo u osob se základním vzděláním včetně nedokončeného (-5,4 p. b.).

Ve větších městech, kde jsou k dispozici lepší možnosti vzdělávání a koncentruje se zde nabídka pracovních příležitostí, tak roste zastoupení osob s vyšším stupněm vzdělání. V krajském městě podle výsledků SLDB 2021 dosáhl podíl vysokoškolsky vzdělaných osob téměř 23 %, což bylo více než dvojnásobek oproti menším obcím, kde podíl absolventů vysokých škol činil necelých 11 %. Naproti tomu v obcích do 199 obyvatel se na populaci starší 15 let nejvíce podíleli lidé vyučení bez maturity (40,6 %), na rozdíl od města České Budějovice, kde jejich podíl jen těsně přesáhl čtvrtinu.

Podle **ekonomické aktivity** dělíme obyvatelstvo na pracovní sílu, jejíž podíl na osobách sečtených v kraji dosáhl 51,8 %. Mimo pracovní sílu se zařadilo 47,0 % obyvatel, zbylých více než 7 tisíc svou ekonomickou aktivitu neuvadlo. Na pracovní síle se z 95,9 % podíleli zaměstnaní, zbylých 4,1 % osob se označilo jako nezaměstnaní, což byla pátá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání, přičemž republikový průměr činil 4,9 %. Více než desetina zaměstnaných byli pracující důchodci. V porovnání se SLDB 2011 stoupl podíl pracovní síly na obyvatelstvu (+3,0 p. b.) a podíl zaměstnaných osob na pracovní síle (+4,5 p. b.). Výrazně vzrostl podíl pracujících důchodců na zaměstnaných (+6,8 p. b.) a o necelých 5 p. b. se snížil podíl nezaměstnaných na pracovní síle.

Z celkového počtu 314 154 zaměstnaných osob byly tři čtvrtiny v **postavení** zaměstnance, více než 13 % pracovalo na vlastní účet a pouhé 1,1 % obyvatel uvedlo, že zaměstnává další osoby. U zhruba desetiny zaměstnaných se nepodařil jejich status zjistit.

Jihočeský kraj patří dlouhodobě ke krajům s nízkou **nezaměstnaností**, v době SLDB 2021 zde žilo 13,4 tis. nezaměstnaných osob, které se na pracovní síle podílely 4,1 %. Napříč jihočeskými okresy se tento podíl pohyboval od 3,6 % v okrese České Budějovice až po 5,8 % na Českokrumlovsku.

Zaměstnaní vyplňovali ve formuláři také odvětví ekonomické činnosti, v němž aktuálně pracují. Téměř 30 % zaměstnaných osob pracovalo v průmyslu, zhruba desetina v odvětví velkoobchodu a maloobchodu a 7,7 % uvedlo, že pracují ve stavebnictví. Necelých 6 % zaměstnaných s obvyklým pobytem v kraji uvedlo, že pracuje v zemědělství. Tento podíl dlouhodobě významně překračuje průměr celé ČR (3,2 %) a byl dominantní zejména v nejmenších obcích kraje (do 199 obyvatel), kde dosáhl 15,5 %.

V Jihočeském kraji žilo v době sčítání 314 154 **zaměstnaných osob**. Z nich více než pětina pracovala na adrese svého obvyklého pobytu a 23,5 % bylo zaměstnáno na jiné adrese v obci obvyklého pobytu. Jako **místo svého pracoviště** uvedlo jinou obec v rámci okresu 28,0 % zaměstnaných, do jiného okresu dojíždělo 7,7 % osob a do jiného kraje 4,1 %. Bez stálého místa pracoviště byla necelá desetina zaměstnaných, zatímco téměř 3 % Jihočechem uvedla, že pracují v zahraničí.

Více než polovina z 88 670 nepracujících **žáků a studentů** navštěvovala školu v obci svého bydliště, necelých 47 % však muselo dojíždět mimo svou domovskou obec. V malých obcích měla školu pouze malá část žáků a studentů a naprostá většina z nich vyjížděla do jiné obce. Tento podíl s velikostí sídla klesal a z krajského města do jiné obce vyjíždělo pouze 11,6 % žáků a studentů.

Nejčastějším **dopravním prostředkem** v Jihočeském kraji byl osobní automobil, který využívala téměř polovina obyvatel k dopravě do zaměstnání a škol, ať už jako řidič (41,9 %) nebo jako spolujezdec (7,3 %). Pouze pěšky do práce nebo školy chodilo 12,6 % osob, autobusem nebo vlakem jezdilo 12,5 % pracujících osob a žáků a studentů. Městskou hromadnou dopravu uvedlo jako hlavní způsob dopravy 6,7 % obyvatel, na kole jezdilo 3,7 % osob. U necelých 15 % Jihočechem se způsob dopravy zjistit nepodařil.

Typ dopravního prostředku se měnil podle velikosti obce, v těch nejmenších dominoval automobil, kterým jezdily dvě třetiny obyvatel. Naopak v krajském městě význam aut klesal, k dopravě je využívala pouze třetina

osob, zvyšoval se podíl městské hromadné dopravy (18,7 %) a téměř 18 % obyvatel uvedlo, že do práce a do školy chodí pěšky.

Otázka na **náboženskou víru** byla dobrovolná a možnost neodpovědět využila třetina obyvatel kraje, což bylo o 15 procentních bodů méně než při sčítání v roce 2011. Ze 420,3 tis. Jihočechů, kteří na otázku odpověděli, se za věřící hlásící se k církvi nebo náboženské společnosti označilo 18,0 % osob, necelých 15 % obyvatel uvedlo, že jsou věřící, ale k žádné církvi ani náboženské společnosti se nehlásí a zbylých 67,2 % osob zvolilo odpověď bez náboženské víry. Z osob věřících, hlásících se k církvi nebo náboženské společnosti většina (58,7 %) uvedla církev římskokatolickou. Podle velikostních skupin obcí je vyšší zastoupení věřících v nejmenších obcích kraje (do 499 obyvatel). Z územního hlediska je podíl věřících nejvyšší na Dačicku, kde z osob, které otázku vyplnily, se k víře přihlásilo 43,7 % obyvatel.

Také otázka týkající se **národnosti** byla nepovinná a třetina obyvatel ji ponechala nevyplněnou. Naprostá většina obyvatel (96,3 %) se přihlásila k české národnosti. Dalšími více zastoupenými národnostmi byly slovenská (1,5 %) a ukrajinská (0,9 %). Osoby, které uvedly dvě národnosti, jsou započteny v obou z nich.

Ve sčítacím formuláři byla také otázka na **počet živě narozených dětí**. Tento dotaz se týkal pouze žen ve věku 15 a více let, kterých v Jihočeském kraji v době sčítání žilo 270 245. Mezi nimi byly nejčastěji zastoupeny ženy se dvěma dětmi (44,7 %), pětina žen byla bezdětných, 16,8 % žen mělo v době sčítání 1 dítě a 13,0 % žen mělo 3 děti. Ženy, kterým se narodilo 4 a více dětí, se na počtu žen starších 15 let podílely 3,5 %. Naopak u téměř 2 % žen se počet dětí zjistit nepodařilo. Ženy se dvěma dětmi převažovaly ve všech krajích. V Jihočeském kraji na 1 ženu ve věku 15 a více let připadalo 1,64 dětí, což bylo více než republikový průměr (1,57). Na jednu ženu s dětmi připadalo v kraji v průměru 2,06 dětí, tedy nepatrně více než v celé ČR (2,03).

Naprostá většina obyvatel (96,2 %) uvedla **způsob bydlení** v bytě. V zařízeních, která nejsou označena jako byty, ale lidé v nich obvykle bydleli (např. v ubytovnách, domovech pro seniory, věznicích apod.) se sečetlo 1,6 % bydlícího obyvatelstva. Mimo byty a zařízení to bylo 2,2 % osob. Do této kategorie spadají např. nouzová obydlí, mobilní objekty, ohlašovny pobytu. Osob bez domova se v kraji sečetlo 203, nejvíce jich bylo v okrese České Budějovice (140).

Domy

Při sčítání 2021 bylo na území Jihočeského kraje sečteno **174 815 domů**. Za deset let v kraji přibýlo téměř 11 tis. domů. Jako obydlené bylo označeno 133,4 tis. objektů, tedy více než tři čtvrtiny. V porovnání s údajem za ČR (84,3 %) to bylo o 8 procentních bodů méně a v mezikrajském srovnání byl tento podíl vůbec nejnižší.

Nejmenší podíl **obydlených domů** na domech celkem vykázaly obce do 199 obyvatel, v nichž činil 60,3 %, naopak na území krajského města bylo obydlených domů téměř 93 %. Mezi jihočeskými okresy byla situace rozdílná, podíl obydlených domů se pohyboval od 70,4 % na Prachaticku po 83,8 % v okrese České Budějovice. Ještě větší rozptýl byl zaznamenán v rámci správních obvodů ORP, kdy na Vimpersku dosáhl podíl obydlených domů jen 64,2 %, naopak na Českobudějovicku činil 87,5 %.

Z celkového počtu 133,4 tis. obydlených domů jich naprostá většina (89,3 %) patřila do **kategorie rodinných domů**. Bytových domů bylo zhruba desetkrát méně. Zastoupení bytových domů stoupalo s velikostí obce, když v těch nejmenších (do 199 obyvatel) byl podíl bytových domů pouze nepatrný (1,9 %), zatímco v krajském městě dosáhl 25,0 %.

Nejčastějšími **vlastníky** obydlených domů byly fyzické osoby (88,8 %), přičemž u rodinných domů byla tato hodnota ještě vyšší. V nejmenších obcích vlastnily více než 95 % obydlených domů fyzické osoby. Druhou nejčastější formou, která je typická především pro bytové domy, bylo spoluvlastnictví vlastníků bytů (více než 6 % obydlených domů). To se promítlo zejména ve velikostních kategoriích obcí nad 10 tis. obyvatel, kde podíl tohoto vlastnictví přesahoval 15 %. Stát nebo obce vlastnily v kraji pouze 2,9 tis. domů a podíl v rámci kraje

činil 2,1 %. Nejvíce obydlených domů v majetku státu nebo obce vykázal okres Prachatice (4,3 %), nejméně jich bylo na Českobudějovicku (1,1 %).

Průměrné stáří obydlených domů na území Jihočeského kraje bylo 50,6 let, což bylo o něco méně, než činil republikový údaj (51,9 let). Nejstarší obydlené domy stály v nejmenších obcích (57,9 let), nejmladší domy byly zaznamenány v obcích od 2 do 5 tis. obyvatel (47,5 let). Průměrné stáří obydlených domů na území kraje bylo nižší u rodinných domů (50,3 let) než u bytových domů (53,3 let).

Podle **období výstavby nebo rekonstrukce** bylo nejvíce obydlených domů postaveno v 70. letech (19,2 tis.), další stavební boom přišel až na začátku nového tisíciletí, kdy bylo postaveno nebo zrekonstruováno 18,7 tis. obydlených domů. Od počátku roku 2011 do rozhodného okamžiku sčítání 2021 bylo v kraji postaveno nebo opraveno 13,2 tis. domů, tedy téměř desetina všech obydlených domů v kraji. Největší podíl těchto domů uvedl okres České Budějovice (13,6 %), naopak nejméně se stavělo a rekonstruovalo v posledních deseti letech na Jindřichohradecku (7,3 %).

Naprostá většina z celkového počtu 133,4 tis. obydlených domů měla právě jeden **byt** (68,6 %), 2 až 3 byty mělo 22,2 % obydlených domů, necelých 6 % připadalo na obydlené domy se 4 až 11 byty a jen u 3,3 % domů bylo uvedeno, že mají 12 a více bytů. Více než 85 % obydlených domů mělo jedno až dvě nadzemní podlaží, u 7 % domů byla evidována 3 až 4 nadzemní podlaží a 3 % domů měla pět a více podlaží.

Podle **materiálu nosných zdí** byla většina obydlených domů v Jihočeském kraji postavena z kamene, cihel nebo tvárnic (85,1 %), dalších 3,6 % domů mělo nosné zdi ze stěnových panelů a jen 1,2 % obydlených domů představovaly dřevostavby. V pohledu na jednotlivé správní obvody ORP stojí za zmínku vyšší podíl obydlených domů postavených ze stěnových panelů na Kaplicku (5,0 %) a Českokrumlovsku (4,9 %), zajímavý je také více než 3% podíl obydlených dřevostaveb v SO ORP Vimperk.

Co se týče **technické vybavenosti**, byly na jihu Čech téměř dvě třetiny obydlených domů napojeny na kanalizační síť, čtvrtina obydlených domů měla vlastní žumpu a zhruba ve 3 % domů byla provozována vlastní čistička odpadních vod. Více než 46 % obydlených domů mělo dle vyplněných sčítacích formulářů plynovou přípojku. Ústřední topení využívaly necelé tři čtvrtiny obydlených domů a výtahem disponovaly 2,3 % domů.

Byty

V Jihočeském kraji bylo k 26. 3. 2023 sečteno **celkem 340 663 bytů**, od sčítání 2011 vzrostl počet bytů o téměř 32 tisíc. Z celkového počtu bytů bylo 78,0 % označeno jako obydlené, což bylo o téměř 6 procentních bodů méně než podíl za celou ČR (83,9 %). Nejvíce neobydlených bytů bylo v nejmenších obcích kraje, v nichž podíl těchto bytů dosáhl téměř 41 %. S rostoucí velikostí obce podíl neobydlených bytů klesal až na 13,4 % v krajském městě. Nejvíce neobydlených bytů bylo ve správním obvodu ORP Vimperk, kde do této kategorie spadala necelá třetina bytů.

Více než polovina **obydlených bytů** byla v rodinných domech a necelých 47 % bylo situováno v domech bytových. Podíl obydlených bytů opět souvisel s velikostí obce. V nejmenších sídlech (do 199 obyvatel) spadalo více než 90 % obydlených bytů do kategorie bytů v rodinných domech, zatímco ve městech nad 10 tis. obyvatel se podíl těchto bytů pohyboval mírně nad 25 % a v krajském městě činil pouze 21,3 %.

Jako nejčastější **právní důvod užívání bytu** bylo ve sčítacích tiskopisech označeno bydlení ve vlastním domě (43,9 % ze zjištěných hodnot). Tato skutečnost byla nejvýraznější v SO ORP Trhové Sviny (59,8 %), nejmenší podíl užívání bytu ve vlastním domě byl zjištěn ve správním obvodu České Budějovice (37,9 %). Bytů v osobním vlastnictví bylo v kraji 24,1 %, nejvíce na Strakonicku (31,8 %), nejméně v SO ORP Týn nad Vltavou (9,9 %). V tomto správním obvodu byl naopak výrazný podíl bytů v družstevním vlastnictví (18,8 %), přičemž v celém kraji činil podíl družstevních bytů 3,4 %. Formou nájmu nebo pronájmu bylo v kraji užíváno celkem

18,8 % bytů, nejvíce na Vimpersku (26,3 %) a nejméně ve správním obvodu Milevsko (13,2 %). Právní důvod užívání bytu nebyl zjištěn u 7,1 % obydlených bytů v kraji.

Průměrný počet obytných místností včetně kuchyně byl v ČR 3,9 místnosti. Nejmenší byty byly sečteny v hlavním městě Praze (3,2 obyt. místností), největší v Kraji Vysočina (4,3 obyt. místností). V Jihočeském kraji měly byty průměrně 4,1 obytných místností. Ze zjištěných údajů vyplynulo, že v kraji převažovaly byty s 5 a více pokoji včetně kuchyně (34,0 %), čtyřpokojových bytů byla necelá třetina.

V Jihočeském kraji bylo sečteno nejvíce bytů s **plochou** od 60,0 do 79,9 m² (31,3 % ze zjištěných hodnot). Podíl nejmenších bytů do 39,9 m² byl nejvýraznější v Praze (10,8 %), naopak podíl největších bytů s plochou větší než 150 m² byl nejvyšší ve Středočeském kraji (17,4 %). Na území kraje byly byty do 39,9m² nejvíce zastoupeny v SO ORP České Budějovice (6,7 %), nejvyšší podíl bytů s rozlohou 150 a více m² byl zjištěn na Trhovosvinensku (16,4 %).

V České republice i Jihočeském kraji **bydlelo v době sčítání v jednom bytě průměrně 2,3 osob**. V Praze byl tento průměr nejnižší (2,0 osoby/byt), naopak nejvyšší hodnoty dosáhl na území Kraje Vysočina (2,5 osoby/byt). V Jihočeském kraji nejčastěji bydlela v bytě jedna osoba (34,4 %), dvě osoby obývaly 30,2 % bytů, tři osoby bydlely v 15,7 % bytů a byty obývané čtyřmi osobami měly 14% podíl. Necelých 6 % bytů v kraji bylo obydleno pěti a více osobami. Na území Jihočeského kraje byly nejméně obydlené byty v SO ORP České Budějovice a Písek (2,2 osoby/byt), nejvíce osob v bytě žilo na Dačicku (2,5 osoby/byt).

Z hlediska technické vybavenosti bytu se při SLDB 2021 zjišťovalo **zavedení plynu do bytu a napojení na vodovodní síť**. V ČR byl plyn zaveden do 68,6 % bytů, nejvíce v Moravskoslezském kraji (82,2 %) a nejméně v Jihočeském kraji (45,7 %). Naprostá většina obydlených bytů, které měly **zavedený plyn**, byla napojena na veřejnou síť. Na území kraje je plynifikace bytů výrazně odlišná. V nejmenších obcích do 199 obyvatel byla na plyn připojena pouze necelá desetina obydlených bytů, naopak v krajském městě dosáhl podíl těchto bytů téměř 72 %. Nejvíce bytů s připojením na plyn v rámci jihočeských okresů evidovali na Českobudějovicku (57,7 %), naopak v okrese Prachatice činil podíl takových bytů jen 27,2 %. V podrobnějším pohledu podle správních obvodů bylo nejvíce obydlených bytů s připojením na plyn sečteno v SO ORP České Budějovice (64,6 %), naopak nejméně na Vltavotýnsku (12,6 %).

Vodovod byl v ČR zaveden v 92,4 % obydlených bytů, nejvíce v kraji Vysočina (94,7 %), nejméně v Ústeckém a Karlovarském kraji (89,7 %). V Jihočeském kraji mělo připojení na vodovod 92,8 % obydlených bytů, z nichž převážná většina byla napojena na veřejnou síť (87,6 %). Na soukromý zdroj vody bylo v kraji napojeno 8,1 % obydlených bytů, zbylé byty využívaly obě možnosti. V územním detailu byl nejčastěji zaveden vodovod do bytu v SO ORP Dačice (94,2 %), naopak nejméně ve správním obvodu Kaplice (89,2 %). Na soukromý zdroj vody byla připojena téměř čtvrtina obydlených bytů ve správních obvodech ORP Milevsko a Blatná.

V Jihočeském kraji bylo v době SLDB 2021 prostřednictvím ústředního topení (ať už se jednalo o dálkové, domovní nebo s vlastním zdrojem) **vytápěno** celkem 83,4 % bytů. Lokální topidla byla v kraji zaznamenána u 8,6 % bytů. Dálkové ústřední vytápění bylo nejčastěji zastoupeno v SO ORP Týn nad Vltavou (43,7 %), výrazně nejméně na Vodňansku (2,2 %), kde bylo naopak nejvíce využíváno vytápění ústřední domovní (30,6 %). Ústřední topení s vlastním zdrojem tepla nejčastěji používali na Dačicku (49,4 %), naopak nejméně (zhruba 28 %) v SO ORP Strakonice a Týn nad Vltavou. Obydlených bytů s lokálními topidly (kamny) bylo sečteno nejvíce na Trhovosvinensku (14,9 %) a nejméně v SO ORP České Budějovice (4,9 %).

Hlavním **zdrojem vytápění** v obydlených bytech v kraji byly kotelny mimo dům (31,7 %), uhlí, koks nebo uhelné brikety byly využívány k topení u 8,5 % obydlených bytů. Plynem bylo vytápěno 23,2 % bytů, elektřinou 9,7 % bytů a dřevem nebo peletami 16,3 % bytů. Kotelna mimo dům byla nejčastějším zdrojem tepla na Vltavotýnsku, nejméně na Vodňansku. Uhlí, koks a brikety se nejvíce používaly na Trhovosvinensku (15,0 %) a nejméně ve správním obvodu ORP České Budějovice (3,1 %). Plynem se nejčastěji topilo na Třeboňsku, nejmenší podíl plynového topení měl SO ORP Týn nad Vltavou. Elektřina nejvíce vytápěla byty ve správním

obvodě Trhové Sviny, naopak nejméně na Strakonicku. Také dřevo, případně pelety, byly nejčastěji používány ve správním obvodě Trhové Sviny, naopak nejméně byly využívány v SO ORP České Budějovice.

Obydlené byty na jihu Čech měly **průměrnou celkovou plochu na jeden byt** 91,4 m², což bylo zhruba o 4 m² více než průměr za celou ČR. Mnohem větší celková plocha byla zaznamenána u bytů v rodinných domech (116,4 m²) než u bytů v domech bytových (64,6 m²). Nejvyšší průměrnou plochu měly byty v rodinných (118,9 m²) i byty v bytových domech (66,0 m²) na Vltavotýnsku. Stejně hodnoty dosáhly i byty v bytových domech na Písecku. Nejmenší byty byly zaznamenány v rodinných domech na Blatensku (113,9 m²) a v bytových domech na Soběslavsku (63,5 m²).

Průměrná celková plocha na jednu osobu dosáhla v Jihočeském kraji hodnoty 39,1 m², což bylo přibližně o 1 m² více, než činil průměr za celou ČR. V bytech v rodinných domech činila plocha na osobu 44,6 m² a byla zhruba o 13 m² na osobu vyšší než v bytech v bytových domech (31,5 m²).

Domácnosti

V Jihočeském kraji se sečetlo celkem 284 812 **hospodařících domácností**, v tom bylo 173 495 rodinných domácností (60,9 %) a 111 317 nerodinných domácností (39,1 %). Oproti minulému sčítání se počet hospodařících domácností zvýšil o 22 tisíc, ale došlo ke snížení podílu rodinných domácností zhruba o 3 procentní body ve prospěch domácností nerodinných. Průměrný počet členů hospodařící domácnosti činil 2,19 a byl nepatrně vyšší než údaj za celou ČR (2,15).

Hospodařící domácnosti se dále dělí na **domácnosti rodinné** tvořené jednou nebo dvěma a více rodinami a na **domácnosti nerodinné**, což jsou domácnosti jednotlivců nebo vícečlenné nerodinné domácnosti. **Rodinných domácností** bylo zaznamenáno o 3,2 % více než při minulém sčítání. **Domácnosti jednotlivců** výrazně přibýlo (+27,3 %), naopak u nerodinných vícečlenných byl zaznamenán markantní pokles (-59,8 %).

Rodinné domácnosti tvořené jednou rodinou mohou mít formu **úplné rodiny** (138 597) a zahrnují manželské páry, faktická manželství (nesezdané páry), registrovaná partnerství a faktická partnerství nebo formu **neúplné rodiny** (30 410), kterou tvoří osamělý otec nebo osamělá matka.

Z celkového počtu rodinných domácností, byla naprostá většina tvořena **jednou rodinou** (97,4 %), pouze 4,5 tis. domácností se skládalo ze dvou a více rodin. Z domácností tvořených jednou rodinou bylo v jižních Čechách 82,0 % úplných rodin, zbylých 18,0 % připadalo na neúplné rodiny. Oproti sčítání v roce 2011 se počet úplných rodin v kraji zvýšil o 6,4 %, u neúplných rodin byl zaznamenán pokles o téměř 10 %.

Na hospodařících rodinných domácnostech tvořených 1 úplnou rodinou, kterých bylo v Jihočeském kraji 169 007, se ze 79,5 % podílely manželské páry, podíl faktických manželství (soužití druha a družky) dosáhl 20,3 %. Registrovaných a faktických partnerství bylo v kraji sečteno celkem 274. Závislé děti byly sečteny ve 45 % rodinných domácností tvořených 1 úplnou rodinou.

Neúplných rodin bylo v kraji v době sčítání 30 410 a z téměř 85 % byly tvořeny osamělou matkou. Nejvyšší podíl domácností tvořených neúplnou rodinou byl zjištěn v SO ORP Písek (19,4 %), nejnižší ve správním obvodě Trhové Sviny (15,9 %).

Nerodinných domácností bylo v kraji sečteno celkem 111 317 a z velké části se jednalo o **domácnosti jednotlivců**. Jejich podíl na hospodařících domácnostech činil 37,6 %. V malých obcích bylo těchto domácností zhruba třetina, v krajském městě jejich podíl dosáhl 44,5 %. Domácnosti jednotlivců byly v rámci kraje nejvíce zastoupeny na území správního obvodu ORP Písek (38,8 % z hospodařících domácností), nejméně jich bylo zaznamenáno na Dačicku (33,1 %).

Podrobnější analýza dat SLDB 2021 i dlouhodobého vývoje bude v analytické publikaci, která bude ve všech krajích vydána na konci října 2023.